

har i Aarene 1762 og 1763 forfærdiget Altertavlen i Batsne Kirke i Sundmør i Berz

gens Stift, og tillige udfkaret adskilligt i Træe paa samme.

T.

Tadey (Francesco Antonio). Han er fød 1767 i Landfogderiet Lugano i det italienske Schweiz. Han kom her til Landet med hans ældre Broder Michael Angelo, begge duedige Stukkaturarbeidere, paa Baron von Geltings Anbefaling, og i hans Følge i Aaret 1777. Broderen arbeidede nu i 5 Aar i hans Boepæl i Angeln, paa Augustenborg og i Slesvig. Han reiste derpaa hjem, giftede sig i Lugano, og var en Tour i Italien. Han kom igjen tilbage til Slesvig, og arbeidede her i følgende Aar, tilligemed sin yngre Broder Francesco Antonio, paa mange adelige Herregaarde, og i Flensborg. Siden 1786 blev Francesco alene her tilbage, da hans Broder paa nye gik til Italien, og arbeidede saa

vel i det Slesvigiske som Holsteenske, samt i Hamborg og dens Landsteder, undertiden ogsaa i det Mecklenborgske. Paa Knop og i et lidet Lysthuus i Kiel sees smukke Arbeider af ham. 1812 og 1813 arbeidede han paa Capellet paa Flensborg nye Kirkegaard.

Tailu (Nicolas). En Runesteenhugger i Norge fra Christendommens første Tider. Ved Thosøe Gaard i Smaaelehnene sees en Steen af ham med Paastrivt: *Nicolas Tailu* grua Runn of F. og M. sin (Nicolas Tailu grov Runer til Minde om sin Fader og sin Moder).

Tanke (Hans). En dansk Maler, som var til 1738, og har malet Sæstykkeer, og Alterlavlen i den

afbrændte Frue Kirke i Kjøbenhavn.

Tanzi ( ).
En svensk Billedhugger, og Lærling af Sergel.

Taravall ( ) Historiemaler. Han indforskreves i Sverrig for at male Platfonderne i det nye Slot, ligesom han ogsaa sysselsattes med Dørstykker og Betrækkene. Men kort efter han havde begyndt paa Platfonden i Slotskirken, foretog han en Reise til Frankrig i private Orinder. Imidlertid omtales denne Taravall med Berømmelse i svenske Annaler, at han var den, som i Forening med Bouchardon lagde alvorligen første Haand paa Tegnings-skolen og Tegneacademiet i Sverrig. Den Taravall, som Fiorillo i hans Geschichte der zeichnende Künste Tom. 3 Pag. 405 omtaler, som et ungt Menneske, der berettigede til de største Forhaabninger, men døde i sin blomstrende Ungdom i Rom, kan vel ei være den samme som

denne, men er nok en yngre af Familien.

Tempelman ( ) Professor og Arkitekt. Han var Secretair og Bibliothekar i Kunsternes Academie i Stokholm, og døde 1816.

Tengnagel (Friedrich Michael Ernst Fabritius von) Krigsraad, fød 1781 paa Herregaarden Beylegaard i Jyen. Af Lyst til Malerkunsten dyrkede han Landskabsmaleriet, som lykkes ham saa vel, at han kan regnes blandt Danmarks gode og behagelige Malere, der endnu sikkert vil vise større Prøver paa sin Kunst, naar han i de bjergagtige Lande faaer den høiere Naturs rædsomme og imposante Scener at see.

Tessin (Nicodemus Valentinsen, den Ældre). Han var fød i Stralsund 1619, og blev 1645 Kongelig Bygmester, var ogsaa Raadmand i Stokholm. Han gjorde en Reise til Italien for at studere i sin Kunst, og

fom derpaa tilbage til Fædrelandet. Efter denne Arkitekts Tegninger blev Drottningholms Slot opført af Regjeringen, under Carl Gustavs Enkedronning, Hedevig Eleonore, paa hvis Beføstning det blev bygt. Han har ligeledes opført Lystslottet Strømsholm, og Kongens, Carl Gustavs Gravmæle. Han adledes 1674, af Carl den 11te.

Tessin (Nicodemus, den Yngre). En Søn af foregaaende, fød i Nyekjøbing 1654. Han fik Ordre at ende Drottningholms Slot, og igjen at opbygge Stokholms, hvis Forside ogsaa er opført efter hans Plan. Han døde 1728 som Greve, Oberhofmarskalk, og Cankler ved Lunds Universitet, og havde som Arkitekt, et endnu mere udmærket Navn end hans Fader.

Tessin (Carl Gustav) Greve. Han fulgte sin Fader 1728, som Over-Intendant, og fuldendte hans begyndte Arbejde, Stokholms

Slots Bygning, efter at han for at udvide sine Indsigter i Bygningskunsten havde gjort en Reise udenlands. Han døde 1770, og med ham uddøde Familien. Efter hans Faders Tegning blev Christiansborg Slot i Kjøbenhavn, som afbrændte 1794, opbygget under Hausers Opførelse. Under Titel af: *Anterior et præcipua Regiæ Hafniensis prout destinata sit facies, quam summus Regiorum ædificiorum Hortorumque per Sveciam præfectus et Baro N. Tessin ordinavit et delineavit*, haves den fornemste Facade af dette Slot stukket i Kobber, der viser, at der ei alene er endog førend Kong Frederik den 4des Død tænkt paa denne nye Slotsbygning, men at der endog er gjort mange Forandringer i samme under Opførelsen, ikke til dens Fordeel, da denne Tegning udviser en ædlere Smag og Stil, end Opstalten *in natura* var.

Thiele (Johan Her-

man). En dansk Robberstikker. Han har 1735 stukket saavel Portraiter, som Prospecter, og nogle Plader i det Kongelige Myntværk.

Thielo (Christian) Formskjærer i Kjøbenhavn. Han har skaaet adskillige Figurer i Træ, hvormed en Deel Leilighedsvers prydedes.

Thielo (Johan Gerhard Wilhelm) Maler. Han er fød i Hannover 1735. Paa en Minister Hardenbergs Beføstning kom han 1757 til Kunsternes Academie i Kjøbenhavn, hvor han studerede saa flittig, at han 1758 vandt den mindre, og 1759 den større Guldmedaille i Malerkunsten. Han gik 1761 tilbage til Hannover, hvor han levede 1809, og malede Portraiter, Historiestykker og Landskaber.

Thorlaksen (Gudbrand) Biskop over Holum Stift i Island. Han har skaaendret Titel: Træsnit, som staaer foran i den af ham in Folio paa Island udgivne Bibel, trykt paa Holum 1574, hvil-

ket er betegnet med hans Monogram. Han har iligemaade udskaaen Begyndelsesbogstaverne af samme Bibels Capitler.

Thornborg (Andreas) Miniaturmaler. Han var fød i Mandal i Norge. Han blev af Klevenfelt brugt til at afskopiere gamle danske Baabener, og andre Oldsager. Han ernærede sig desuden ved at male Miniaturportraiter i Kjøbenhavn, og levede 1774. Han var Høyers første Læremester.

Thorstenssen (Sigalti) Maler og Billedskjærer. Han var Provst og Præst i Vatnsfjord i Isefjords Syssel i Island fra 1692 til 1741. Han havde foruden flere, malet i Pastel Paul Widalin og John Widalin til Skalholt.

Thorwaldsen (Berthel) Billedhugger, Professor, Ridder af Dannebrogen. Han er fød enten i Kjøbenhavn, eller paa et Skib, som gjorde Reisen fra Island til denne Stad. Han stude-

rede ved Kunsternes Aca-
demie i Kjøbenhavn, og fik
1791 den mindre, og 1793
den større Guldmedaille i Bil-
ledhuggerkunsten. Han reiste
derpaa til Italien 1797, og
opholder sig i Rom, hvor
han er bekjendt under det
Navn: il Cavaliere Al-
berto scultore danese, og
har arbeidet der i 12 Aar.
Han gjorde 1819 en Reise til
sit Fædreland, og opholdt
sig der fra October til August
1820. Under hans Ophold
blev han saavel af Kongehus-
set, som alle Kunstens Vn-
dere og Dyrkere festligen
modtaget. Han modellerede
Kongen, Dronningen og de-
res tvende Prindsesse Døt-
tre, og et historisk Stykke til
Metropolitan: Kirken. Han
blev stukket i Kobber af Cle-
mens, efter Eckertsbergs Ma-
lerie, og litographeret af C.
Hornemann. Efterretninger-
ne om ham og hans Arbeider
ere saa mange og vidtløftige,
at de ei her kan rummes, men
maa søges i mange Skrifter.
See iblandt flere: Feld-

borgs Danmark delineat-
ed, Tom. I, Edinborg
1820, hvor hans Arbeider
opregnes. Efter fuldendt
Reise drog han over War-
schau tilbage til Rom, hvor
han nu igjen arbeider. En
Medaille er af Brandt for-
færdiget over ham, med hans
lignende Billede paa den ene
Side, og paa den anden
en Figur, der tegner noget
paa en Obelisk, og en tiltræ-
dende Genius, der gyder
Olie i en Lampe med Omskrift,
à Genio lumen. Af Bu-
ster har han forfærdiget Hertu-
ginden af Augustenborg, Grev
A. P. Bernstorff, Tyge No-
the, Homer og Raphael, Cice-
ro, Jacob Baden, i Marmor.
I Gips, Bacchus og Ariadne.
Men fremfor alt gjenlyde
overalt Berømmelser over
hans Jason i naturlig Stør-
relse, en Døbefond, som er
bestemt at staae i en Lands-
byekirke, hvor den formodent-
lig ei vil sees af ret mange
kyndige Dine, men snarere
burde staae i den opbyggende
True Kirke i Kjøbenhavn,

eller det nye Slots-Capel. Fire Basreliefs til det nye Slot: velgjørende, stedse blomstrende Kraft, Sundhed, (et utydelig skrevet a i Brevet til Thorvaldsen, siges at være læst for et u), oplivende Aand, alt forenende evig Metfærdighed. Foruden disse, er hans Attelier stedse opfyldt med nye Arbeider, deels i Gips, deels i Marmor. See mere herom i *Athene*, et Maanedsskrift af Molbech, Jan. 1815, Pag. 1—32.

Thura (Lauritz de) Bygmester. Han var fød i Narhuus 1706. Han anvendte sin Ungdom paa at lære saavel den borgerlige, som Krigsbygningens Kunst. Han reisste i dette Niemeed udenlands, og dannede sig end mere i Frankrig og Italien. Da han kom hjem igjen, blev han Oberconduc-teur ved Fortificationen. Han har bygget Hirsholm Slot, men har vel ei havt frie Hænder, ligeledes byggede han

1736 Ermitagen, som er i en temmelig god og reen Stil. Han opførte ligeledes Prindsens Pallais bag Slottet, som er af simpel Bygningsmaade og har intet udmærkende. Frue Kirkes Spiir, som afbrændte 1807, var efter hans Tegning, ligesom Frelser's Kirkespiir paa Christianshavn. Han har videre bygget den nye Bygning paa Balløekloster, som kontrasterer stærk med de gamle gothiske Taarne. Endelig har han ordnet Kong Frederik den 4des og Dronning Louises Monumenter i Noeskilde Domkirke. Han er desuden berømt som Skribent, da han har udgivet *Pragtværkerne Vitruvius danicus* og *Hafnia hodierna*, samt en Beskrivelse over Bornholm.

Tonning (Christian) Landskabsmaler. Han opholdt sig i Christiania i Norge, og malede temmelig gode Landskaber. Han skal ogsaa have malet Transfigurationen under Bræddeløstet i Kongsberg Kirke i Norge, formodentlig

efter et Kobberstykke, stukken efter Raphaels Malerie, og decoreret med Malerier nogle Bærelser i Christiania, som ei skal være ilde.

Toqué (Jean Louis) Portraitmaler. Han er fød i Paris 1696, og var Lærling af Bertin og Mattier. Han blev 1760 efter Keiserlig russisk Indbydelse forskreven til Petersborg for at male Keiserinde Elisabeth, som blev stukket i Kobber af Schmidt. Paa Hjemreisen tilbragte han en Tid i Kjøbenhavn, hvor han 1762 malede Kongen, Frederik den 5te, og blev her Medlem af Academiet. Han anføres her, fordi han var den eneste Maler af nogen Rang, der uindbudet havde indfunden sig her, siden Academiets Opretelse; man fik dog nu en forskjellig Maneer fra Pilos at see, og endstjøndt denne Rival ei var af de farligste for ham, virkede dog Toqués Dom paa Pilos Arbejder, han bedømte ham nemlig saaledes: "Pilo peint en

Turc." Dette virkede paa Pilo, thi fra den Tid søgte han noget at styre sin Pensesel.

Torberg ( ). En duelig Fabrikmester, som Kong Ole Tryggesøn i Norge lod reise udenlands, for ved sin Hjemkomst at istandsætte hans Krigsflode, og bygge nye Skibe.

Torgersen (Bjørn) Bygmester, som i Følge Inscriptioner i Nicolai, og Frue Kirker paa Hadeland i Norge, fuldførte disse Arbejder Aar 1474.

Tornquist. See Adelerank.

Tornstrøm (J.). En i Carlsrone i Sverrig værende Billedhugger ved de Kongelige Krigsskibe, har forfærdiget adskillige Statuer, endog i colossalsk Størrelse til disses Decorering. Kjendere have forsikket, at der iblandt hans Figurer ere adskillige, hvoriblandt en for Fregatten Galathea, som fortjente at være i carrarisk Marmor; og han vilde sikert bleven en Billedhugger

af stort Navn, naar han i Tide havde havt Leilighed til at danne sig i Italien. Men med al vor Tids Snak om Kunsternes, og Kunstneres Ophjelpelse, er man ei i Tide agtsom nok paa det opkommende Genie, særdeles om det fødes i de laveste Classer. Det havde hædret Kong Gustav den 3die, om han havde taget Maleren H ø r b e r g, og Billedhuggeren T o r n s t r ø m, begge indfødte Svenske, med sig til Italien, de vilde vist der uddannet og forædlet deres Naturgaver paa en behageligere Maade, og leveret Arbeider, som vilde have været af større Rang, i Stedet for Kjenderen meget vel øiner de større Anlæg i dem, men beklager Forfatterens videre forsumte Uddannelse, og Savnet af hvad de sikkert i Kunsten havde bleven for store Mænd.

T o v e (Ravnung) han byggede i den hedenske Tid de bekjendte og berømte Høie

ved Jellinge, i Forening med Rodin og Knubbe.

T r i p p e l (Alexan.) Billedhugger. Han var fød 1747 i Schaffhausen i Schweiz, og kom som en ung Dreng med 3de af sine Brødre hid fra England. Her blev han sat hos Biedevelt for at lære Billedhuggerkunsten, hvori han gjorde saa stoe Fremfrit, at han 1767 vandt den mindre, og 1768 den større Guldmedaille i samme, ved Kunsternes Academie i Kjøbenhavn. Han gik herfra til Paris, og arbejdede i Porcellainsfabriken i Seve. Fra Paris kom han til Schweiz, og blev der saa vel belønnet for sin Kunst, at han foretog en Reise til Italien, hvor han grundfæstede sit store Navn, som han siden har erhvervet sig overalt i Europa.

T r o l l e (Niels). En Maler, som opholdt sig, og arbejdede i Kjøbenhavn ved 1774, og malede ei ilde Quodlibet Stykker.

T r u s l e w (Niels)

Kobberstikker. Han er fød i Jylland 1762. Han har stukket Skærmydsler til Søes, imellem danske og engelske Fartøier, samt smaae Atta: ker til Lands imellem Norske og Svenske, forefaldne i sid: ste Krig, han malede ogsaa i Miniatur.

T s c h e r n i n g (Da: vid). Han har stukket Ken: temester Gabels Portrait i stor Qvart, som er vel gjort.

T u n g e l f e l t ( ). En Miniatur: maler, som opholdt sig i Sverrig, og har der malet Miniaturportraiter.

T u r r e t i n (Jean Ja: ques) Maler. Han fik 1805 den mindre Sølvmedaille for Tegning i Kunsternes Aca: demie i Kjøbenhavn, og maler smaa Portraiter i Crayon og Tuskmaneer.

T u s c h e r (Marcus) Maler, Kobberstikker, og Byg: mester, et Universal: Genie. Han er fød 1705 ved Myrn: berg, og kom i Lære hos Johan Daniel Preister, for

at undervises i Tegning og Malerkunst. Han gik 1728 til Italien igjennem Frank: rig, Holland og England. Han var saa vel bevandret i Arkitektur, Perspektiv: og Kobberstikkunst, Steensfjæ: rerie, Pousseren, at han kunde ansees, som om han udelukkende havde opoffret sig til enhver af disse Kunster. Han blev paa sine Reiser be: kjendt i England med Capt. Norden, som anbefalede ham til Kong Christian den 6te. Efter Nordens Død bragte Tusch er, som derpaa kom til Kjøbenhavn, hans Reisejour: nal i Orden, og stak Kob: berpladerne til hans Voyage d'Egypte, som det Konge: lige danske Videnskabernes Selskab udgav. Han døde 1751, og der ere slagne tvende Skuepenge til hans Ære.

T w e d e ( ). Han er fød i Holsteen, og var Theatermaler udi Ham: borg for saa Nar siden.

T y c h s e n (Olaus Ger: hard) fød 1734 i Tønder

i Hertugdømmet Slesvig. Professor, Doctor og Bibliothekar i Huson, har egenhændig raderet Tabellerne til sine Skrifter, f. Ex. til hans Interpretatio inscriptionis, Cuficæ in marmo-

re Templi s. Marci cathedræ etc. Butzow 1787, 4to.

Türk ( ).

En udenlands født Maler af det 18de Aarhundrede, opholdt sig i Kjøbenhavn, og malede der Dyr i Potters Smag.

U.

Ulfelt (Eleonore Christine). En Datter af Kong Christian den 4de, og Corfis Ulfelts Gemalinde, Lærling af Carl von Mander, har beskæftiget sig meget med at male, og især at brodere. Iblandt andet broderede hun Kong Christian den 5tes Portrait og Kamme, som sees paa Rosenborg Slot. Ulykkelige Eleonore Christine, som formedelst din Troeskab og Hengivenhed til din Mand, tilbragte saa mange haarde Fængselsdage, du vilde endnu have været ulykkeligere, naar ei de Kunster du i Ungdommen var oplært udi, havde forkortet og formildet dine haarde Aar.

Ulfelt (Ellen Christine) Hun var en Datter af Corfis Ulfelt og Eleonore Christine, født 1643, hun er bekjendt af, at have malet Portraiter, Hun døde 1677.

Ulrich Christian (Hertug) Kong Christian den 4des Søn. Han var en god Maler, som 1630 havde malet Hertug Albert af Fridlands Portrait, stukket af Simon de Pas.

Ulrike Eleonore. Dronning i Sverrig. Datter af Kongen i Danmark, Frederik den 3die, formælet med Kongen i Sverrig, Carl den 11te, Moder til Kong Carl den 12te, død 1693. Hun malede Portraiter, og